

Wójt Gminy Inowrocław

Załącznik nr 5
do Uchwały Nr XVI/143/2016
Rady Gminy Inowrocław
z dnia 6 maja 2016r.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Inowrocław

tekst Studium - część trzecia

**UZASADNIENIE ZAWIERAJĄCE OBJAŚNIENIA PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ
oraz
SYNTEZA PROJEKTU STUDIUM**

S t u d i u m
uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
gminy Inowrocław

tekst Studium - część trzecia

Uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań
oraz Synteza projektu Studium

Spis treści

Uzasadnienie rozwiązań przyjętych w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Inowrocław	3
Synteza projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Inowrocław	6
Strategiczne założenia rozwoju gminy	6
Główne determinanty rozwoju	7
Cele polityki przestrzennej gminy	7
Założenia polityki przestrzennej	8

UZASADNIENIE ROZWIĄZAŃ PRZYJĘTYCH W STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY INOWROCŁAW

Na etapie prac nad koncepcją rozwoju gminy, po dokonaniu diagnozy stanu i uwarunkowań (wewnętrznych i zewnętrznych) oraz przy uwzględnieniu zamierzeń władz gminy co do dalszego rozwoju, rozważono różne warianty dalszego rozwoju – optymalnego z punktu realizacji zakładanych celów.

Elementy „wariantowania” (czyli wyboru optymalnego wariantu) rozwoju gminy dotyczyły:

- wyboru funkcji/rodzajów działalności do stymulowania rozwoju,
- wyboru lokalizacji nowych przedsięwzięć,
- wyboru szczegółowych rozwiązań w zakresie niektórych rodzajów lokalnej infrastruktury technicznej (część infrastruktury lokalnej nie wymaga planowania, ponieważ jest już zrealizowana).

Szereg zagadnień jest niezależnych od polityki władz gminy i na etapie Studium następuje ich adaptacja w „narzuconym” stanie i przebiegu. Dotyczy to przede wszystkim:

- systemu obszarów chronionych
- ponadlokalnego układu komunikacyjnego (a więc dróg powiatowych i wojewódzkich oraz linii kolejowych)
- linii infrastrukturalnych znaczenia ponadlokalnego (energetyka, gaz)

Także elementy struktury przestrzennej związane ściśle z przebiegiem linii komunikacyjnych, układem przyrodniczym oraz sąsiedztwo miasta Inowrocław (z konsekwencjami społecznymi, komunikacyjnymi, przestrzennymi i ekologicznymi) stanowią bardzo silny czynnik stabilizujący i ograniczający możliwości wariantowania.

Przy podejmowaniu wyborów uwzględniono następujące czynniki („kryteria wariantowania”):

- aspiracje władz lokalnych (wynikające z planów i zamierzeń dotyczących stymulowania rozwoju określonych części gminy i rozwoju określonych działalności),
- uwarunkowania naturalne sprzyjające lub ograniczające rozwojowi danego zagadnienia,
- szanse powodzenia danego działania (wybrano działalności, funkcje i obszary, dla których istnieją realne przesłanki zrealizowania lub choćby podjęcia zamierzeń – ma to na celu racjonalizację procesu planowania i rozwoju gminy),
- dążenie do koncentracji zainwestowania – stanowiące jedno z podstawowych założeń rozwoju gminy zapisane w Studium i związane bezpośrednio ze sprawnością zarządzania gminą, minimalizacją kosztów środowiskowych oraz spodziewanym osiągnięciem korzyści skali

Wybór funkcji możliwych do rozwoju na terenie gminy, ze względu na ustabilizowane predyspozycje, nie stwarza dużych możliwości wariantowania. Jako funkcje wiodące przyjęto: funkcję rolniczą oraz pozarolnicze działalności gospodarcze (usługowe i wytwórcze), przy czym w większości obszaru gminy przeważać będzie funkcja rolnicza, ale jednocześnie – dla większości ludności gminy zakłada się wiodącą rolę funkcji pozarolniczych (największe miejscowości w coraz większym stopniu mają wykształcać funkcje pozarolnicze).

Zakłada się coraz silniejszą urbanizację o charakterze podmiejskim - ze względu na ograniczone możliwości rozwoju przestrzennego i lokalizacji inwestycji na terenie miasta, gmina ma możliwości pełnienia funkcji przestrzeni inwestycyjnej dla miasta. Celowi temu służy wyznaczenie terenów inwestycyjnych w przebiegu planowanej obwodnicy miasta oraz w innych obszarach atrakcyjnie położonych dla lokalizacji inwestycji. Gmina będzie też w coraz większym stopniu stawać się miejscem lokalizacji zabudowy mieszkaniowej o charakterze rezydencjalnym. W tych aspektach wariantowanie polegało na podjęciu decyzji, czy gmina zamierza stworzyć

warunki dla rozwoju tych funkcji, czy nie, a jeśli tak - to w jakich konkretnych lokalizacjach.

Generalnie, w stosunku do stanu obecnego, w koncepcji rozwoju gminy stawia się dużo większy nacisk na rozwój przestrzenny - tworzenie warunków dla funkcji gospodarczych oraz mieszkalnictwa. W stosunku do dotychczasowej, dosyć zachowawczej polityki przestrzennej, obecne studium ma znacznie bardziej „agresywny” charakter w zakresie wykorzystania przestrzeni. Taka metoda ma służyć także przedłużeniu okresu, w którym studium będzie użytecznym instrumentem kreowania przestrzeni i zarządzania nią.

W zakresie rozwoju infrastruktury lokalnej, uwagę zwraca zwłaszcza konieczność powiązania gminnego systemu kanalizacyjnego z oczyszczalnią miejską oraz konieczność przeorientowania gospodarki odpadami (jest to związane z ustaleniami wojewódzkiego programu gospodarki odpadami).

Najważniejszym ustaleniem Studium w zakresie przestrzeni gminy i stanu jej zagospodarowania, jest bez wątpienia wyznaczenie obszarów, dla których zakłada się wystąpienie w przyszłości przekształceń ich stanu, funkcji, intensywności. Są to obszary, w których będą się koncentrować procesy inwestycyjne. Na potrzeby planowania rozwoju gminy, podzielono je na następujące kategorie:

a) obszary dla których przewiduje się zmiany charakteru zagospodarowania i pełnionych funkcji

a1) o charakterze inwestycyjnym

- obszary istniejącej zabudowy miejscowości - z dopuszczeniem uzupełnień, przekształceń i rehabilitacji

Obszary te, to istniejące miejscowości, w których zakłada się kontynuację istniejących funkcji oraz charakteru zagospodarowania, a ewentualny rozwój będzie polegał na uzupełnianiu lub przekształcaniach (modernizacjach) istniejącej zabudowy – nie przyczyni się do zasadniczego wzrostu intensywności lub zmiany charakteru zagospodarowania.

- obszary predysponowane do rozwoju wielofunkcyjnego - z preferencjami dla rozwoju mieszkalnictwa

Są to tereny wskazywane do rozwoju nowej zabudowy mieszkaniowej, poza terenami istniejącej zabudowy miejscowości. Zakłada się wprowadzenie nowej funkcji i nowego rodzaju zagospodarowania w obszarach dotąd niezainwestowanych. Tereny te wyznaczono w sąsiedztwie istniejącej zabudowy największych miejscowości, tak by stanowiły one kontynuację przestrzenną istniejącej zabudowy lub wzdłuż dróg zapewniających sprawną obsługę.

O wyborze tej lokalizacji zdecydowały:

- zapotrzebowanie społeczne na nowe tereny mieszkaniowe,
- dążenie do koncentracji zabudowy oraz koncentracji zaludnienia w największych miejscowościach,
- optymalizacja sposobu zarządzania gminą – są to miejscowości, już obecnie dobrze wyposażone w zakresie infrastruktury społecznej i technicznej, stąd realizacja zadań własnych wobec nowo wyznaczonych terenów nie będzie wymagała znacznych nakładów i podejmowania dużych przedsięwzięć inwestycyjnych,
- minimalizacja kosztów przyrodniczych,
- dobra dostępność komunikacyjna w sieci dróg wysokiej rangi,
- duża szansa realizacji zamierzeń (istnieją realne przesłanki pozwalające wysoko oceniać szanse rozwoju planowanego zainwestowania w wyznaczonych obszarach).

- obszary predysponowane do rozwoju wielofunkcyjnego - z preferencjami dla rozwoju funkcji gospodarczych

Są to tereny wskazywane do rozwoju nowej zabudowy o charakterze gospodarczym, poza terenami istniejącej zabudowy miejscowości lub jako ich kontynuacje. Zakłada się wprowadzenie nowej funkcji i nowego rodzaju zagospodarowania w obszarach dotąd niezainwestowanych. Uwzględniono podobne czynniki szczegółowe, jak w przypadku lokalizacji funkcji osadniczych, z dostosowaniem wymagań do planowanej funkcji. O wyborze tej lokalizacji zdecydowały:

- spodziewane znaczne korzyści gospodarcze dla gminy wynikające z faktu rozwoju

przedsiębiorczości na jej terenie – poprzez wyznaczenie tych terenów w sąsiedztwie miasta Inowrocław, spodziewane jest przejmowanie części funkcji miejskich, w tym poprzez deglomerację jego funkcji gospodarczych (gmina ma w ten sposób pełnić funkcje gospodarcze miasta – zwłaszcza te, wymagające dużej zajętości terenu, o który trudno w granicach miasta),

- *duża szansa realizacji zamierzeń (istnieją realne przesłanki pozwalające wysoko oceniać szanse rozwoju planowanego zainwestowania w wyznaczonych obszarach),*
  - *dążenie do aktywizacji gospodarczej gminy (tworzenie nowych miejsc pracy, podniesienie wskaźników przedsiębiorczości), a jednocześnie poprawa atrakcyjności inwestycyjnej,*
  - *dobra lub bardzo dobra dostępność komunikacyjna,*
  - *dążenie do koncentracji zabudowy oraz koncentracji funkcji gospodarczych,*
  - *optymalizacja sposobu zarządzania gminą – są to tereny w dużej mierze uzbrojone i dobrze dostępne – ze względu na sąsiedztwo miasta, zakłada się, że część negatywnych oddziaływań będzie dotyczyć miasta, a nie obszaru gminy,*
  - *ograniczanie „kosztów przyrodniczych” (poprzez wybór terenów o niższej wartości przyrodniczej).*
- obszary predysponowane do rozwoju wielofunkcyjnego - bez wskazywania preferencji (wariantowo mieszkalnictwo lub funkcje gospodarcze)
- Są to obszary „gry inwestycyjnej” - gdzie bieżąca potrzeba zdecyduje o wyborze przeznaczenia. Są one predestynowane zarówno dla rozwoju mieszkalnictwa, jak i funkcji gospodarczych. Cel ich wyznaczenia oraz szczegółowe przesłanki ich wyznaczenia są podobne, jak w przypadku terenów predestynowanych do rozwoju funkcji gospodarczych. Są to tereny, dla których z jednej strony, obecnie nie przesądzono jednoznacznie optymalnego charakteru zagospodarowania, ale jednocześnie nie odczuwa się aktualnie presji jednoznacznego sprecyzowania tego charakteru wobec wyznaczenia rozległych terenów inwestycyjnych pod funkcje jednoznacznie mieszkaniowe lub jednoznacznie gospodarcze. Wskazanie tych terenów jako „wielofunkcyjne” pozwala na pewną elastyczność w przyszłym doprecyzowaniu funkcji i charakteru zagospodarowania. Należy zauważyć, że pod tym pojęciem kryją się także potencjalnie funkcje „małoinwazyjne”, jak rolnicza, czy rekreacyjna.*
- Wyznaczając te tereny zwrócono szczególną uwagę na dostępność komunikacyjną, łatwość uzbrojenia oraz ogólnie dużą atrakcyjność lokalizacyjną, związaną z sąsiedztwem miasta.*
- obszar z predyspozycjami dla rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej
- Dalszy rozwój zabudowy ogrodów działkowych.*

a2) o charakterze nieinwestycyjnym

- obszary przewidziane do zalesień

b) obszary dla których nie przewiduje się zmiany charakteru zagospodarowania i pełnionych funkcji

- obszary przewidywane do zachowania obecnych funkcji i charakteru

Podsumowując, należy stwierdzić, że na etapie koncepcji rozwoju i zagospodarowania gminy, zdecydowano o wyborze wariantu, który przy obecnych i dających się przewidzieć w przyszłości uwarunkowaniach, zapewnia optymalny sposób realizacji szeroko rozumianych interesów gminy.

SYNTEZA PROJEKTU STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

Studium jest dokumentem planistycznym określającym politykę zagospodarowania przestrzennego gminy sporządzanym dla jej całego obszaru. Pełni ono rolę koordynacyjną w programowaniu rozwoju ustalanego m.in. w Strategii rozwoju, a także przy sporządzaniu wieloletnich planów inwestycyjnych i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, przede wszystkim w zakresie realizacji inwestycji publicznych. Jest również dokumentem formalnym przy przygotowaniu aplikacji o przyznanie środków z funduszy europejskich. Studium nie jest jednak przepisem prawa miejscowego, a zatem nie stanowi podstawy do podejmowania decyzji administracyjnych związanych z realizacją inwestycji.

Studium składa się z czterech części:

1. uwarunkowań rozwoju i zagospodarowania przestrzennego gminy,
2. kierunków zagospodarowania przestrzennego
3. uzasadnienia rozwiązań przyjętych w Studium oraz syntezy ustaleń Studium
4. rysunku Studium.

W części poświęconej uwarunkowaniom przedstawiono kompleksową charakterystykę stanu istniejącego oraz ocenę dotychczasowego zagospodarowania z diagnozą mocnych i słabych stron gminy. Część poświęcona kierunkom zagospodarowania przestrzennego zawiera ustalenia – zarówno o charakterze postulatycznym, jak i ustalenia wiążące z zakresu planowania dalszego rozwoju zagospodarowania gminy.

STRATEGICZNE ZAŁOŻENIA ROZWOJU GMINY

Ustala się następujące generalne założenia rozwoju przestrzennego gminy, którym podporządkowane będą pozostałe ustalenia niniejszego Studium:

1. Gmina Inowrocław zamierza w znacznie szerszym, niż dotąd, zakresie, wykorzystać położenie w sąsiedztwie miasta Inowrocław dla stymulowania rozwoju.
2. Głównym bodźcem rozwoju gminy będzie wykorzystanie sąsiedztwa miasta Inowrocław dla aktywizacji gospodarczej gminy - gmina Inowrocław będzie oferowała przestrzeń inwestycyjną (pod działalność gospodarczą, mieszkaniową oraz rekreacyjną) na potrzeby miasta Inowrocław. Dla realizacji powyższego zamierzenia w bezpośrednim sąsiedztwie miasta wyznaczone zostaną liczne tereny, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.
3. Zakłada się, że gmina będzie atrakcyjniejszym od miasta, miejscem lokalizacji zamierzeń inwestycyjnych, co przyczyni się do osiągnięcia szeregu korzyści o charakterze społecznym i gospodarczym. Zakłada się że nastąpi proces deglomeracji miasta - zarówno czynnej (podmioty gospodarcze oraz mieszkańcy będą przenosić się na teren gminy), jak i biernej (nowe inwestycje, które potencjalnie powinny być zlokalizowane w granicach miasta, będą lokalizowane w obszarach podmiejskich). Są to procesy bardzo korzystne dla aktywizacji gospodarczej oraz dochodów budżetu gminy.
4. Dla aktywizacji gospodarczej gminy bardzo duże znaczenie będzie miała także realizacja obwodnicy miasta w przebiegu dróg krajowych nr 15 i 25. Szczególnie atrakcyjną przestrzeń inwestycyjną powstanie pomiędzy obwodnicą a granicami miasta - zakłada się, że obszar ten w zdecydowanej większości będzie przeznaczony na cele inwestycyjne - w tym na cele mieszkaniowe, związane z wytwórczością, logistyką, handlem, magazynami i składami. Obszar ten, dzięki dobrej dostępności, będzie wykazywał korzystne predyspozycje dla lokowania bardzo zróżnicowanych przedsięwzięć.
5. Polityka przestrzenna gminy prowadzona będzie w oparciu o strefy predestynowane do rozwoju określonych funkcji. Nie przewiduje się wprowadzania nowego zainwestowania poza wskazane strefy. Ma to na celu ograniczenie i przeciwdziałanie rozpraszaniu osadnictwa oraz koncentrację nowych procesów rozwojowych w obszarach optymalnych pod względem zarządzania przestrzenią gminy (realizacja zadań własnych), a jednocześnie w obszarach, dla których zakłada się duże prawdopodobieństwo powodzenia zamierzeń inwestycyjnych (efektywność planowania - gmina nie będzie sporządzać mpzp oraz realizować zadań w zakresie infrastruktury, w obszarach, gdzie szanse

powodzenia przedsięwzięć prorozwojowych są zbyt małe - tego typu działania byłyby nieefektywne ze względów ekonomicznych oraz ekologicznych).

6. Realizacja planowanych zamierzeń przyczyni się do wykształcenia wokół miasta Inowrocław strefy podmiejskiej, wykazującej wysoki stan rozwoju przedsiębiorczości oraz zamieszkiwanej przez ludność nie związaną z rolnictwem. Tym samym znacznie wzmocnią się funkcje pozarolnicze, a odpływ nadwyżki siły roboczej z rolnictwa będzie sprzyjał poprawie jego efektywności.
7. Rozwój gminy jest nierozzerwalnie związany z potencjałem i stanem rozwoju miasta Inowrocław. Wyznaczenie terenów inwestycyjnych w bezpośredniej bliskości miasta jest korzystne dla rozwoju społeczno-gospodarczego Inowrocławia (wyznacza się w ten sposób rezerwy terenowe dla rozwoju funkcji miejskich), ale jednocześnie pozwala gminie partycypować w bardzo dużym stopniu w efektach aktywizacji miasta. Powodzenie powyższych zamierzeń przyczyni się do zmiany oblicza gminy z „obszaru o bardzo dobrze rozwiniętym rolnictwie” na „obszar o wysokiej przedsiębiorczości i nowoczesnym rolnictwie”.

GLÓWNE DETERMINANTY ROZWOJU

Główne determinanty warunkujące rozwój gminy, to:

- położenie w bezpośrednim sąsiedztwie dużego ośrodka miejskiego, pełniącego funkcje powiatowe, regionalne i wyspecjalizowane (nawet w skali kraju) - gmina Inowrocław „otacza” miasto,
- duża powierzchnia - uwarunkowanie to jest tym bardziej istotniejsze, że gmina cechuje się niezwykle niskim zalesieniem, wskutek czego zdecydowana większość powierzchni gminy jest przedmiotem zainwestowania i prowadzenia działalności gospodarczych,
- pod względem warunków dla efektywnego zarządzania, gmina ze względu na dużą powierzchnię, rozczłonkowanie i położenie wokół dużego miasta - jest obszarem trudnym i związanym z określonymi problemami w zakresie prawidłowej realizacji zadań własnych i kształtowania jakości życia mieszkańców,
- wybitnie rolniczy charakter znacznej części gminy,
- występowanie na terenie znacznej części gminy gleb wysokich klas, o dużej przydatności dla rolnictwa,
- duża koncentracja sieci infrastrukturalnych i komunikacyjnych związanych z pełnieniem roli węzła przez miasto Inowrocław,
- znaczący udział gruntów pochodzenia organicznego oraz terenów zielonych,
- bardzo niski udział lasów,
- duża liczba mieszkańców,
- struktura sieci osadniczej jest niezbyt korzystnym uwarunkowaniem rozwoju ze względu na duże rozproszenie.

CELE POLITYKI PRZESTRZENNEJ GMINY

Głównym celem rozwoju gminy jest zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców, poprzez rozwój społeczny (w tym zapewnienie prawidłowego funkcjonowania usług publicznych), gospodarczy (w tym wprowadzanie nowych funkcji, rozwój przedsiębiorczości i wzrost efektywności rolnictwa), rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, przy uwzględnieniu równowagi wobec środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Realizacji celu głównego służy realizacja następujących celów szczegółowych:

1. Cele dotyczące sfery społeczno-gospodarczej

- poprawa jakości życia mieszkańców w celu osiągnięcia wysokich standardów, oddających aspiracje mieszkańców gminy,
- wspieranie rozwoju wielofunkcyjnego, w tym zwłaszcza wykorzystanie podmiejskiego charakteru dla rozwoju przedsiębiorczości,
- wykreowanie gminy na atrakcyjny obszar inwestycyjny, posiadający oferty lokalizacyjne dla różnego rodzaju działalności gospodarczych,

- tworzenie warunków do rozwoju nowoczesnego i wysokoefektywnego rolnictwa,
- wprowadzania dodatkowych funkcji pozarolniczych jako instrument budowy efektywnego rolnictwa (odpływ nadmiaru siły roboczej z rolnictwa),
- rozwój lokalnego rynku pracy oraz tworzenie warunków dla pozyskania inwestorów tworzących nowe miejsca pracy,
- rozwój i podnoszenie standardu usług, w tym zwłaszcza sfery publicznej,
- zapewnienie dogodnych warunków zamieszkania – przede wszystkim poprzez optymalne z punktu widzenia realizacji zadań własnych, wyznaczenie terenów pod budownictwo,
- poprawa jakości przestrzeni wspólnych w miejscowościach,
- tworzenie warunków do rozwoju działalności rekreacyjno-wypoczynkowych na terenie gminy,
- zapewnienie bezpieczeństwa publicznego.

2. Cele dotyczące zagadnień ładu przestrzennego i ochrony przyrody oraz środowiska kulturowego

- zapewnienie ładu przestrzennego poprzez estetyzację zabudowy, dążenie do koncentracji zabudowy i zaludnienia oraz ograniczania ich rozproszenia,
- kształtowanie kierunków rozwoju gospodarczego adekwatnych do uwarunkowań przyrodniczych,
- ochrona istniejących zasobów środowiska,
- poprawa stanu środowiska poprzez uporządkowanie zagospodarowania strefy przybrzeżnej jezior, uporządkowanie gospodarki ściekowej, wprowadzanie proekologicznych technologii grzewczych, ograniczanie negatywnego oddziaływania prowadzonych działalności i istniejącego zainwestowania (mieszkaniowego, usługowego, produkcyjnego, związanego z gospodarką rolną) na środowisko i zdrowie ludzi.
- ochrona wartości zasobów dziedzictwa kulturowego oraz stworzenie programu ochrony dóbr kultury.

3. Cele dotyczące zagadnień infrastruktury technicznej i komunikacyjnej

- realizacja obwodnicy w przebiegu dróg krajowych 15 i 25,
- bezwzględna poprawa stanu dróg gminnych,
- modernizacja i rozbudowa układu dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych, w tym realizacja innych niezbędnych obwodnic i obejść miejscowości,
- realizacja systemu wodno-kanalizacyjnego zgodnie z koncepcją docelowego rozwiązania gospodarki wodno-ściekowej w gminie,
- działania na rzecz zwiększenia znaczenia linii kolejowych biegnących przez teren gminy.

ZAŁOŻENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Funkcje gminy

Zakłada się, iż gmina Inowrocław w kolejnych latach wzmocni będzie wielofunkcyjny charakter. Wprawdzie podstawą utrzymania dużej części mieszkańców pozostanie rolnictwo, jednak coraz większe znaczenie mieć będzie lokalna przedsiębiorczość - w największych miejscowościach rozwijane będą działalności usługowe, rzemieślnicze i produkcyjne, wskutek czego coraz większa część mieszkańców będzie się utrzymywać z działalności pozarolniczych.; istotna część mieszkańców - tak jak obecnie - utrzymywać się będzie z pracy poza terenem gminy (wyjazdy do pracy, w tym do miasta Inowrocław).

W oparciu o obecny stan oraz predyspozycje ustala się następującą funkcję gminy :

- a) Funkcja podstawowa – rolnictwo i przetwórstwo rolne, w oparciu o optymalne wykorzystanie warunków rolniczej przestrzeni produkcyjnej.
- b) Funkcja uzupełniająca – przedsiębiorczość oraz mieszkalnictwo (w tym - pełnie funkcji przestrzeni inwestycyjnej na potrzeby miasta Inowrocław).
- c) Funkcja dodatkowa – działalności specjalistyczne w wybranych miejscowościach.

Mieszkańcy gminy

Zakłada się, iż liczba ludności w kolejnych latach będzie nieznacznie wzrastać, zająd jednak zmiany w strukturze wieku. Przed wszystkim wzrośnie liczba ludności w wieku produkcyjnym, za czym powinny iść działania zmierzające do poprawy stanu przedsiębiorczości i zwiększenia zatrudnienia na terenie gminy. Znacznie zmniejszy się liczba dzieci i młodzieży korzystającej ze szkół podstawowych i gimnazjów, co być może będzie się wiązało z problemem racjonalizacji sieci szkół. Wzrośnie liczba mieszkańców starszych. Podstawowymi problemami społecznymi pozostaną: niski poziom wykształcenia mieszkańców oraz znaczne uzależnienie sytuacji materialnej od kondycji ekonomicznej rolnictwa.

Charakter osadnictwa i obsługa ludności

Ze względu na specyficzne warunki i stan rozwoju osadnictwa w gminie, nie jest możliwe określenie typowej hierarchii sieci osadniczej. Przyjmuje się następujący model obsługi ludności:

rodzaj potrzeb	główne miejsce realizacji	uzupełniające miejsce realizacji
podstawowe potrzeby socjalno-bytowe (handel i usługi podstawowe)	miejsce zamieszkania lub sąsiednie miejscowości dla części gminy - Inowrocław	Inowrocław
potrzeby ponadpodstawowe - związane z pewną specjalizacją (handel i usługi specjalistyczne)	miejsce zamieszkania lub sąsiednie miejscowości dla większości gminy - Inowrocław	Inowrocław
potrzeby związane z realizacją zadań powiatowych (szkolnictwo ponadgimnazjalne, specjalistyczna służba zdrowia, kultura, bezpieczeństwo publiczne) a także specjalistyczne usługi komercyjne i handel	Inowrocław	w zakresie szkolnictwa ponadgimnazjalnego - inne ośrodki szkolnictwa na terenie powiatu
potrzeby związane z funkcjonowaniem usług publicznych na terenie gminy (zadania własne gminy)	Szkolnictwo podstawowe: Góra, Jaksice, Łojewo, Orłowo, Pławin, Tupadły, Turzany. Szkolnictwo gimnazjalne: Sławęcinek, Żalinowo. Istnieje potrzeba utworzenia szkoły tego typu we wschodniej części gminy lub nawiązania współpracy z władzami miasta Inowrocław w celu obsługi wschodniej części gminy. Podstawowa opieka zdrowotna: Jaksice.	znaczna część mieszkańców korzysta z powyższych usług na terenie miasta Inowrocław

Miejscowości na terenie gminy, pod względem prezentowanego poziomu wyposażenie w usługi, można podzielić na 3 poziomy:

- Jaksice – miejscowość o największej koncentracji zróżnicowanych usług
- Sławęcinek, Żalinowo, Góra, Jaksice, Łojewo, Orłowo, Pławin, Tupadły, Turzany – miejscowości, w których zlokalizowano szkoły oraz najczęściej pojedyncze inne usługi (świetlice lub filei bibliotek, kościoły parafialne)
- pozostałe miejscowości nie wyposażone w usługi lub wyposażone w usługi o niewielkim znaczeniu w kształtowaniu jakości życia mieszkańców

Specyfika gminy powoduje, że jej prawidłowe funkcjonowanie (w sferze społeczno-gospodarczej) zależne jest w dominującej mierze od kondycji miasta - stanowiącej siedzibę gminy, ale jednocześnie będącego samodzielną jednostką administracyjną. Miasto pełni jednocześnie funkcję siedziby powiatu, co stwarza mieszkańcom gminy dobry (wyraźnie lepszy, niż mieszkańcom innych jednostek) dostęp do funkcji ponadlokalnych.

Zakłada się także, iż na terenie gminy realizowane będą (w zakresie obsługi ludności) głównie potrzeby podstawowe, związane z zadaniami samorządu gminnego, natomiast w zakresie potrzeb bardziej złożonych, mieszkańcy gminy korzystać będą z potencjału miasta Inowrocław (bardzo dobrze wyposażonego).

Gospodarka

W zakresie pełnionych funkcji należy przede wszystkim wskazać na działalności rolnicze, opierające się na korzystnych lub bardzo korzystnych warunkach glebowych. Gmina położona jest w części województwa zaliczanej do głównych producentów żywności (ta część Kujaw jest postrzegana jako obszar silnego rolnictwa nawet w skali całego kraju). Słabo zaznacza się działalność sadownicza i warzywnicza. Wskaźniki produkcji rolnej sytuują gminę wśród obszarów cechujących się dużą efektywnością i towarowością produkcji.

Działalności pozarolnicze związane z przedsiębiorczością osób fizycznych, są w porównaniu do innych gmin tej części województwa dobrze rozwinięte. Jednak większość obszarów leżących w sąsiedztwie tak dużych miast, jak Inowrocław, wykazuje wiele cech przedsiębiorczości podmiejskiej, natomiast w gminie Inowrocław są to dziedziny wciąż słabiej rozwinięte (jak się wydaje gmina ma spore możliwości aktywizacji gospodarczej w tej dziedzinie). Należy podkreślić, że mimo tak charakterystycznego położenia, gmina wiejska Inowrocław nie prezentuje w pełni wykształconych cech podmiejskich - zarówno w płaszczyźnie zagospodarowania przestrzeni, jak i prowadzonych działalności oraz cech społecznych procesy urbanizacyjne trwają. Należy zakładać, że w przyszłości procesy suburbanizacji będą ważnym uwarunkowaniem wpływającym na oblicze gminy, ale prawdopodobnie, ze względu na uwarunkowania rozwoju rolnictwa, gmina Inowrocław nigdy nie stanie się typową, intensywnie zagospodarowaną przestrzenią podmiejską.

Na uwagę zasługuje pełnienie funkcji specjalistycznych – istotnych w skali całego kraju:

- związanych z obronnością (na terenie gminy znajduje się baza lotnicza, o dosyć dużej zajętości terenu),
- związanych z wydobywaniem soli (kopalnia w Górze),
- związanych z magazynowaniem ropy naftowej i paliw (w podziemnych kavernach w Górze),
- związanych z pełnieniem funkcji komunikacyjnej (Inowrocław jest dużym węzłem komunikacji kolejowej i drogowej – osadzonym w sieci znaczenia krajowego i międzynarodowego, a infrastruktura ta przebiega przez teren gminy),
- związanych z przebiegiem przez teren gminy infrastruktury technicznej znaczenia regionalnego, krajowego i międzynarodowego (transport paliw, energii, solanki).

Dostępność komunikacyjna

Dostępność zewnętrzna realizowana będzie przede wszystkim za pomocą dróg krajowych i wojewódzkich oraz linii kolejowych. Sieć drogowa - ze względu na pełnienie przez Inowrocław roli węzła komunikacyjnego - jest relatywnie dobrze rozwinięta i zapewnia dobry dostęp do większości miejscowości. Bardzo ważnym aspektem dostępności międzyregionalnej są linie kolejowe - zapewniające połączenia z Bydgoszczą, Toruniem i Poznaniem. Węzłem obsługującym mieszkańców w zakresie komunikacji kolejowej pozostanie miasto. Dostępność wewnętrzną należy poprawić poprzez modernizację dróg powiatowych i gminnych. Należy utrzymywać gminną komunikację publiczną.

Infrastruktura techniczna

Rozwój infrastruktury technicznej jest w Studium postrzegany w trzech aspektach:

- jako narzędzie poprawy jakości życia mieszkańców (a więc kreowania gminy jako przestrzeni przyjaznej dla zamieszkania),
- jako narzędzie poprawy atrakcyjności inwestycyjnej (a więc kreowania gminy jako przestrzeni przyjaznej dla inwestowania)
- jako narzędzie ochrony środowiska przed antropopresją, poprzez ograniczanie emisji, oddziaływania, itp. (a więc kreowania gminy jako przestrzeni atrakcyjnej przyrodniczo).

Studium zakłada przede wszystkim dwa kierunki rozwoju infrastruktury technicznej:

- „przestrzenny” - czyli jej rozwój we wszystkich miejscowościach, gdzie jest to społecznie i ekonomicznie uzasadnione,
- „jakościowy” - czyli utrzymanie optymalnej sprawności i stanu technicznego sieci i urządzeń - zapewniających pewność funkcjonowania i zachowanie normatywnych parametrów.

Środowisko przyrodnicze i kulturowe

Jednym z nadrzędnych założeń Studium jest zachowanie wysokich walorów środowiska przyrodniczego oraz kulturowego. Ze względu na panujące w gminie uwarunkowania, szczególnego znaczenia nabierają zagadnienia ochrony wód powierzchniowych i podziemnych. W gminie znajdują się znaczne powierzchnie gruntów pochodzenia organicznego. Znaczna część gminy objęta jest ekologicznym systemem obszarów chronionych. Walory przyrodnicze i kulturowe są postrzegane także jako ważne czynniki aktywizacji turystycznej (zarówno pobytowej jak i krajoznawczej).